Marko Mäki-Hakola
MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

14.1.2019

Asia: U 56/2018 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi (kestävä rahoitus)

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y. kiittää mahdollisuudesta lausuntoon ja kiinnittää huomiota erityisesti U-kirjeen maaseudun elinkeinojen kannalta olennaisiin kohtiin.

YLEISTÄ

MTK:n näkemyksen mukaan EU:n komission aloite sisältää paljon mahdollisuuksia suomalaiselle maa- ja metsätaloudelle edistää kestävän kehityksen tavoitteita biokiertotalouden avulla, samalla tuoden lisää pääomaa maaseudulle.

Nämä mahdollisuudet voidaan kuitenkin hyödyntää vain, jos kestävän rahoituksen toimintasuunnitelmassa huomioidaan vahvemmin kestävyyden kaikki ulottuvuudet ja varmistetaan sidosryhmien todellinen osallistaminen prosessiin. MTK:n näkemyksen mukaan Suomen tulee olla aktiivisesti mukana prosessissa sekä varmistaa alkutuottajien asema komission asettamassa kestävän rahoituksen korkean tason asiantuntijaryhmässä.

MTK huomauttaa, että prosessia on joko tarkoituksella tai vahingossa korostettu puhtaasti finanssisektoria koskevana, vaikka vaikutukset näkyvät suoraan esimerkiksi suomalaisen metsäsektorin toimintaedellytyksissä.

MUUT HAVAINNOT

Komission esityksen huomataan nopeasti koskevan puhtaasti kestävyyden ympäristöulottuvuutta, koska artikla 5 määrittää 6 ympäristötavoitetta joita kestävällä rahoituksella tulisi tukea. Esityksestä näkyy, että kyseessä on pitkä ja monivaikutteinen prosessi. Delegoiduilla säädöksillä olisi tarkoitus lisätä kriteereitä asteittain lähtien ilmastonmuutoksen hillinnästä ja sopeutumisesta. Säädökset astuisivat voimaan 6kk komission esityksen (ks. alla) jälkeen, jotta yrityksillä olisi aikaa sopeutua muuttuviin tilanteisiin.

1) ilmastonmuutoksen hillintä; (31.12. 2019)
2) ilmastonmuutokseen sopeutuminen; (31.12.2019)
3) vesivarojen ja merten tarjoamien luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojelu; (01.07.2022)
4) siirtyminen kiertotalouteen, jätteen synnyn ehkäisyyn ja kierrätykseen; (01.07.2021)
5) ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen; (01.07.2021)
6) terveiden ekosysteemien suojelu. (01.07.2022)

MTK pitää tervetulleena komission pyrkimyksiä ohjata rahoitussektoria kestävämpään suuntaan, jotta Pariisin ilmastosopimuksen sekä kestävän kehityksen tavoitteet voidaan saavuttaa. Euroopassa on kurottava umpeen vuotuinen lähes 180 miljardin euron investointivaje, jotta EU:n ilmasto- ja energiatavoitteet saavutetaan vuoteen 2030 mennessä. Kestä-

vän kehityksen tavoitteita olisi viisasta edistää lisäämällä panostuksia paikallisten uusiutuvien raaka-aineiden kestävään hyödyntämiseen sekä arvoketjujen läpinäkyvyyttä ja tasaarvoa lisäämällä.

MTK vaatii, että jatkovalmisteltavissa luokituksissa on varmistettava, että esimerkiksi suomalainen metsätalous ymmärretään kestäväksi. Lisäksi tiedostetaan maa- ja metsätalouden alkutuotannon merkitys ilmasto- ja ympäristöongelmien ratkaisijana. Ympäristötavoitteiden kriteerien tulee myös huomioida maakohtaiset erot, sillä muuten luokitusjärjestelmä voi osana EU lainsäädäntöä johtaa ei toivottuihin ilmastovaikutuksiin. Tästä varoittavana esimerkkinä toimii viime vuosien REDII ja Lulucf valmistelut. Prosessi ei myöskään saa lisätä sääntelyä tai muodostaa EU:n yhtenäistä metsäpolitiikka, sillä metsäpolitiikka kuuluu jäsenmaiden päätettäväksi. Maatalouden valmistelussa tulee huomata, että meneillään oleva CAP uudistus on valmiiksi muuttamassa maatalouden toimintaedellytyksiä myös ilmastonmuutosta hillitsevään suuntaan.

Maa- ja metsätaloudessa kestävyys huomioidaan säädösperusteisesti jo nyt kaikessa toiminnassa.

MTK korostaa kestävyyden arviointien pohjana olevien mittareiden merkitystä (indikaattorit). Mittarivalinnalla vaikutetaan ratkaisevasti toiminnan arvioinnin loppupäätelmiin. Käytännössä komission ehdotuksessa on ehdotettu arvioinnin ja mittareiden osalta komissiolla toimivaltaa delegoitujen sääntöjenkautta antaa tarkemmat ohjeet. Yksityiskohtaisen lainsäädännön toimeenpanon ulkoistaminen komissiolle siirtää arveluttavan paljon valtaa pois jäsenmailta, joka voi olla iso riski elinkeinoelämälle.

Kuten valtionneuvosto kirjelmässään toteaa, kestävyyden tarkastelu voi johtaa kohtuuttomiin raportointivelvoitteisiin pk-yrityksissä. Tämä heikentää etenkin sosiaalisen kestävyyden saavuttamista. Komission toimivalta asettaa delegoituja asetuksia puolen vuoden toimeenpanolla aiheuttaa yrityksille epävarman toimintaympäristön.

Tulevien kriteerien tulisi hyödyntää olemassa olevia kestävyyden indikaattoreita ja strategioita, kuten muun muassa EU:n metsästrategiaa ja tulevan yleisen maatalouspolitiikan osana muodostettavia indikaattoreita. Vaikutusarviointeja tehtäessä tulee ymmärtää maa- ja metsätalouden erityispiirteet ja mahdollisuudet ympäristö- ja ilmastohaasteiden ratkaisijana. Tästä syystä erityisesti komission asettaman kestävän rahoituksen korkean tason asiantuntijaryhmässä tulee olla vahva edustus uusiutuvia luonnonvaroja tuottavista maa- ja metsätalousyrittäjistä.

Rahoitusmarkkinoiden tarve olisi eurooppalaisista tai mieluummin globaaleista kestävyyskriteereistä rahoitusmarkkinatuotteille. Tavoite on ymmärrettävä, mutta erityisesti toimittaessa luonnon kanssa tavoite ei tue erilaisten luontoympäristöjen luomia tarpeita ja vaatimuksia kestävyydelle. Esimerkiksi maatalouden tukipolitiikan perusteena oleva laaja täydentävien ehtojen vaatimuslista on jäsenmaakohtainen. Sopeutettu siis kansallisiin ja alueellisiin vaatimuksiin. Tuotannossa käytettävien torjunta-aineiden hyväksyntä on kansallista tai alueellista perustuen aineiden tehokkuuteen ja reagointiin ympäristöoloihin. Lisäksi poikkeamat esimerkiksi eläinten hyvinvointivaatimuksissa tai eläinlääkkeiden käytössä ovat suuria. Lainsäätäjät ja erityisesti Eickhout – Pietikäinen parlamentin raporttiluonnos ei tunnista luonnon elinkeinotoiminnalle asettamia velvoitteita eikä tunnista subsidiariteettia kyseisten lainsäädäntöjen toimeenpanossa.

MTK korostaa, että kestävän kasvun rahoitusta koskevan esityksen tulee pohjautua olemassa oleviin kriteereihin, indikaattoreihin ja strategioihin, muun muassa yleisen maata-

louspolitiikan, EU:n biotalousstrategian, REDII:n sekä EU metsästrategian linjauksiin. Kohtuuttomien raportointivelvoitteiden välttämiseksi etenkin pk-yrityksien tarkastelussa tulisi soveltaa riskiperusteista lähestymistapaa. Komission toimivalta delegoitujen säädösten asettamiseen aiheuttaa merkittävää epävarmuutta politiikan ennakoitavuuden ja markkinoiden toimivuuteen.

MTK:n esiin tuomien näkökulmien huomioon ottaminen on tärkeää paitsi ilmastohaasteeseen vastaamiseksi, myös kestävien elinkeinojemme harjoittamisen tulevaisuuden puolesta.

MTK pyytää myös kiinnittämään huomiota siihen, että komission ehdotus ja erityisesti Eickhout – Pietikäinen parlamentin raporttiluonnos monessa kohtaa lisää hallinnollista taakkaa toimijoille ja lisää mittavasti velvoitteita komissiolle sekä elinkeinoelämälle laajasti. Hiilensidonta ja maankäyttösektorin päästövaikutukset tulee ymmärtää ylisukupolvisena toimintana, jolloin suomalainen metsätalous on edelleen maailman paras esimerkki kestävästä metsätaloudesta.

MTK toteaa lopuksi, että tiedonanto tarjoaa paljon mahdollisuuksia, mutta tulevassa valmistelussa Suomen on oltava keskeisesti mukana. Lisäksi Suomen edustajien on omattava vahva osaaminen maa- ja metsätaloudesta sekä sektorin ilmasto- ja ympäristömahdollisuuksista.

Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto r.y.

Marko Mäki-Hakola
Elinkeinojohtaja